

TRONDHEIM KOMMUNE

TRONDHEIM KOMMUNES EIERSKAPSPOLITIKK

EIERSKAPSMELDING,
DEL 1 - 2016

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Omfanget av eierskapet	4
3	Eierskapspolitikk.....	5
3.1	Formålet med kommunal eierskapspolitikk.....	5
3.2	Trondheim kommunes eierskapspolitikk.....	5
4	Eierskapsforvaltningen.....	13

1 Innledning

Trondheim kommunes Eiermelding er et redskap for bystyret for utøvelse av en målrettet, forutsigbar og langsiktig eierskapspolitikk. Eiermeldingen skal bidra til god politisk styring og kontroll samt gi rammene for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap.

Eierskapsmelding del 1 er overordnet og prinsipiell, og tydeliggjør kommunens eierskapspolitikk generelt. Eierkapsmelding del 2, som vil bli utarbeidet våren 2017, omhandler eierstrategier for selskap kommunen har eierinteresser i spesielt. Eierstrategier skal blant annet etablere mål med eierskapet, utbytte og avkastningsforventninger, føringer for strategisk utvikling, og er således et viktig politisk verktøy. Videre etableres og utarbeides årlig eierberetning for kontroll og oppfølging.

Forventningene gitt i eierskapsmelding del 1 gjelder for alle selskaper Trondheim kommune har eierinteresser i. Dette omfatter heleide og deleide aksjeselskaper, kommunale foretak og interkommunale selskaper.

Gjennom eierskapsmeldingen etablerer bystyret eierskapsstyringen, herunder de overordnede prinsipper for kommunens forvaltning av sine eierposisjoner. Eiermeldingen legger videre rammeverket for oppfølging av selskapene.

2 Omfanget av eierskapet

Trondheim kommune har direkte eierskap i 28 aksjeselskap (AS) og interkommunale selskap (IKS). Kommunen har to kommunale foretak (KF). Trondheim kommune har videre eierinteresser i stiftelser og Trondheim pensjonskasse. Eierskapsmeldingen gjelder ikke indirekte eierskap gjennom aksjefond, datterselskap eller tilknyttede selskap.

Tabell 1: Omfang av Trondheim kommunes eierskap. Tall per 31.12.2015

Aksjeselskap	Eierandel	Interkommunal Selskap	Eierandel
Trondheim Kino AS	100,00 %	Trøndelag Brann og Redningstjeneste IKS	82 %
TRV Gruppen AS	100,00 %	Trondheim Havn IKS	78 %
Olavshallen AS	100,00 %	Midt Norge 110-sentral IKS	59 %
Labtjenester AS	100,00 %	Kommunale foretak	
Vistamar rehabiliteringssenter SL (AS)	100,00 %		
Leutenhaven AS	100,00 %	Stavne Arbeid og Kompetanse KF	
Trondheim Spektrum AS	78,00 %	Trondheim Parkering KF	
Kunsthall Trondheim AS	63,30 %		
Prima AS	60,00 %		
Midt-Norsk Filmsenter AS	33,40 %		
Midtbyen Management AS	33,30 %		
Filminvest Midt-Norge AS	33,30 %		
Trondheim Stasjonssenter AS	20,00 %		
Svenska Kommun Forsakrings AS	17,10 %		
Trøndelag Teater AS	16,70 %		
Museene i Sør-Trøndelag AS	16,70 %		
Lerkendal Stadion AS	11,30 %		
Trønder Energi AS	9,00 %		
Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	6,52 %		
Naboer A/B	5,90 %		
Proventure Seed AS	3,50 %		
Bibloteksentralen	2,90 %		
Midnor CNI AS	1,50 %		
Leiv Eirikson Nyskapning AS	1,50 %		

3 Eierskapspolitikk

3.1 Formålet med kommunal eierskapspolitikk

Det er ulike motiver for å selskapsorganisere. Når det gjelder kommunal tjenesteproduksjon kan motivet være forventinger om mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og/eller bedre tjenestekvalitet, for eksempel gjennom samarbeid med andre. Motivet kan også være politisk/regionalpolitisk motivert, for eksempel at man ønsker å posisjonere kommunen eller regionen og hvor det er hensiktsmessig å organisere dette i et eget selskap. Altså en type eierskap som ikke er direkte økonomisk motivert eller gjort av hensyn til ordinær kommunal tjenesteyting. En annen type motiv kan være behov for å skille ut virksomhet som er i konkurranse med andre.

Styringsmessing innebærer selskapsorganisering en endring fra direkte til indirekte politisk styring. Lovfestede bestemmelser og vanlige normer om god eierstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Det vil si at slik disse selskapene er organisert, skal selskapets ledende organer ha betydelig grad av frihet til å drive virksomheten.

Eierskapspolitikk er derfor til for å sikre at bystyret har overordnet politisk styring og kontroll, samtidig som selskap og foretak kan drive på en forretningsmessig effektiv måte.

3.2 Trondheim kommunes eierskapspolitikk

Eierskapspolitikken omfatter alle systemer, prinsipper, retningslinjer, strategier mv. som skal bidra til at kommunen realiserer målene med selskapsorganiseringen. De ulike elementene i eierskapspolitikken skal sikre at kommunen utøver et aktivt, langsiktig og forutsigbart eierskap.

Eierskapspolitikken stiller krav til selskapenes virksomhet. De selskapspecifikke eierstrategiene gir blant annet uttrykk for kommunens mål med eierskapet og forventninger til selskapets virksomhet. Eierskapspolitikken skal således bidra til å sikre at kommunen realiserer målene som ligger til grunn for eierskapet.

Trondheim kommune ønsker å utøve aktiv eierskapsutøvelse gjennom å videreutvikle kommunens eierskapspolitikk.

3.2.1 Prinsipper for eierstyring

Prinsipper for eierstyring	
1	Kommunen skal gjennom aktiv eierstyring etablere eierskapspolitikken og de selskaps-spesifikke eierskapsstrategier, samt følge opp eierskapet gjennom eierberetning og eiermøter.
2	Kommunen gir som eier langsiktige mål for selskapene og foretakene gjennom selskapsvise eierstrategier. Styret er ansvarlig for realisering av målene.
3	Trondheim kommune skal som hovedregel delta i og fremme eierinteressene i generalforsamling, representantskap og eiermøter.
4	Kommunen skal sette krav til avkastning, utbytte og effektiv drift til selskap som operer i et marked. For foretak eller selskap der det foreligger andre spesifikt definerte mål, vil utbyttekravet suppleres eller erstattes av andre mål.
5	Kommunen skal medvirke til at styret sørger for effektiv virksomhetsstyring og internkontroll.
6	Kommunen skal medvirke til at styret er komplementært med hensyn til kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets/foretakets egenart og kommunens formål med eierskapet.
7	Rådmannen selv og revisjonsdirektør skal som hovedregel ikke sitte i styret der kommunen har en betydelig eierandel. Regnskapssjefen skal ikke sitte i styret i kommunale foretak.
8	Kommunen skal medvirke til at styrets godtgjøring er på moderat nivå, men fremme verdiskapningen i selskapene og fremstå som rimelig ut i fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet.
9	Kommunen skal medvirke til å hindre kryssubsidiering mellom skjermet virksomhet og konkurranseutsatt virksomhet i kommunalt regi.
10	Kommunenes eierskap skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling.

I det følgende vil det gis en nærmere redegjørelse for prinsippene.

Aktiv eierstyring

Avkastningskrav

For selskap som opererer i konkurranse med andre bør det stilles krav til en markedsmessig avkastning. Trondheim kommune ønsker en positiv verdiutvikling for sine investeringer og et viktig mål for selskapene er at de oppnår høy avkastning på investert kapital. Med avkastningsmål menes den avkastningen eier kan forvente å få på sine investeringer over tid sett i forhold til investeringens risiko. Avkastningskravene kan påvirke kapitalstrukturen i selskapet, og skal således utformes slik at de fremmer en hensiktsmessig kapitalstruktur. Avkastningskravene for selskap med forretningsmessige mål kan for eksempel fastsettes med utgangspunkt i følgende forenklet versjon av kapitalverdimodellen; $Avkastningskrav = risikofri\ rente + risikopremie$. Modellen illustrer alternativkostnaden knyttet til investeringen.

Utbytteforventninger

Som eier gir Trondheim kommune uttrykk for forventninger til selskapets utbytte. Utbytteforventninger skal reflektere hva kommunen som eier mener er en riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd. Et sentralt hensyn ved fastsetting av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil. Bystyrets vedtatte utbytteforventninger kommuniseres til selskapenes styre i de selskaper der det er aktuelt.

Effektiv drift

Ulike selskapsformer er valgt for å realisere ulike formål. For selskaper som opererer i et marked vil det stilles både avkastnings- og effektivitetskrav. For selskaper som det foreligger andre spesifikt definerte mål, og som ikke opererer i et marked, vil det kun stilles forventninger til effektivitet. Eksempelvis er ivaretagelse av særskilte samfunnsoppgaver en bedre målsetting enn rene resultatkrav i noen tilfeller. Videre kan det også bli gjennomført benchmarking, det vil si resultatmåling i en komparativ sammenligning med andre selskaper i samme bransje. Fellesnevneren for kravene er at de skal legge til rette for en langsiktig verdiskapning.

Effektiv virksomhetsstyring og internkontroll

Trondheim kommune har interesse av at alle styre i selskapene som kommunen eier helt eller delvis, har en aktiv holdning til egen styring og kontroll av selskapet.

Virksomhetsstyring er summen av de strukturer, prosesser og verktøy som brukes av selskapsledelsen for å styre aktivitet, ressurser og risikoeksponering i virksomheten for å oppnå målene eier har for eierskapet gjennom eierstrategien. For at virksomhetsstyringen skal bli effektiv, må den følge opp både måloppnåelse og usikkerhet på en strukturert og hensiktsmessig måte fra eierstrategi til operativ drift.

Trondheim kommune stiller derfor følgende krav:

- Selskapsledelsen har en tydelig strategi. De har en tydelig link fra strategi til operative planer – styringsprosesser og styringsinformasjon som sikrer at overordnede valg gjenspeiles i prioriteringer og planer ned til operativt nivå
- Selskapsledelsen har utarbeidet rutiner for internkontroll og oppfølging
- For de kommunalt heleide selskaper gjelder et følg- eller forklar prinsipp. Det innebærer at kommunens reglementer gjelder for selskapene og det må kunne forklares om de ikke følges
- Selskapene skal ha gode rutiner for innkjøp som reduserer risiko for mislighold

- Selskapet/foretaket skal i årsmeldingen redegjøre for hvordan bystyrevedtak, som er relevant for selskapet/foretaket, er fulgt opp

Styret skal gi en samlet redegjørelse i henhold til overnevnte punkter i en årsrapport som skal til eierorgan som en del av rapporteringen. Dersom dette ikke er gjort skal det forklares.

Styre

Det er eiers ansvar å sørge for at styret sammensettes og gis de nødvendige styringsrammene for å utøve sitt virke som et profesjonelt organ.

Styresammensetning

Trondheim kommune skal som eier legge til rette for at det oppnevnes et styre som har kompetanse, kapasitet og mangfold ut ifra selskapets egenart.

Kompetanse

Et styre består av personer som både har generalist- og fagspesifikk kompetanse. Et styre som har rett kompetanse og en relevant sammensetning vil ha et bedre grunnlag for å ta gode beslutninger, som igjen vil heve kvaliteten på styrearbeidet. Hvilken kompetanse styret trenger vil bl.a. avhenge av selskapets formål og virksomhet, fasen selskapet befinner seg i og utfordringene/ muligheten selskapet står overfor. Sammensetningen av styret skal tydelig gjenspeile målene med eierskapet, herunder kompetansen som er nødvendig for å realisere målene.

Tabellen under viser kompetansekrav som bør ligge til grunn ved utnevning av styremedlemmer;

Kompetansekrav ved utnevning av styremedlemmer

Kompetanseområde	Forklaring
Styrearbeid	Kompetanse og erfaring tilknyttet fra tidligere styrearbeid og resultater.
Ledelse og organisasjonsarbeid	Ledelseserfaring og kompetanse tilknyttet organisasjonsmessige endringsprosesser.
Offentlig forvaltning	Herunder forståelse og innsikt i politiske beslutningsprosesser og oversikt over den politiske og administrative organiseringen. Kunnskap om kommuneloven, loven som regulerer selskapsformen, og andre særlover som er relevant til selskapet.
Bransjekunnskap	Kunnskap om markedet og utviklingen, herunder konkurrenter, teknologiutvikling og andre forhold som påvirker virksomhetens drift og resultat.
Virksomhetskunnskap (kjernevirksomheten og støttefunksjoner)	Kunnskap og erfaring innen kjernevirksomheten til virksomheten. Kunnskap om selskapets virksomhet, herunder formål, organisering, historie, forretningsområder, avtaler, lover og forskrifter som gjelder for selskapets drift. Spesialkompetanse innen støttefunksjoner, herunder, økonomi, regnskap, jus, HR, virksomhetsstyring, risikostyring, HMS mv.
Personkompetanse	Ferdigheter. Anvendelse av kunnskapene, det å se sammenhenger, å være analytisk, å ha utviklet sosiale ferdigheter, være god til møteledelse og

	møtedeltakelse. Personlig egnethet til styrearbeid.
--	--

Kompetansevurdering av selskapsstyrene

Styrene i selskaper hvor Trondheim kommune har eierandeler i forventes å ta et selvstendig ansvar for å vurdere egen kompetanse og arbeid opp mot kommunens formål med selskapet, og må jevnlig vurdere sin egen samlede kompetanse og om nødvendig innhente kompletterende spesialkompetanse.

Styret skal gjennomføre følgende oppgaver:

- Fastsette instruksjer for styret og den daglige ledelsen med særlig vekt på klar intern ansvars- og oppgavefordeling
- Foreta egnevaluering hvert år både når det gjelder kompetanse og arbeid.
- Gis jevnlig mulighet til ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling
- Gjennomføre egne styreseminarer hvor fokus går på roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsette en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring

Styret skal gi en samlet redegjørelse i henhold til overnevnte punkter i en årsrapport som skal til eierorgan som en del av rapporteringen.

Representasjon av begge kjønn i styret

I henhold til kommuneloven om kjønnsbalansert sammensetning skal hvert kjønn være representert med tilnærmet likt 40 prosent der kommunen eier 2/3 eller mer av selskapet. Dette gjelder alle, både AS, IKS og KF.

Styresammensetning i datterselskap

I et konsern bør styremedlemmer i morselskapet ikke inngå i styret til datterselskap siden styret i morselskapet utgjør generalforsamlingen i datterselskapene. Dette vil forhindre rolleblanding og bidra til å ivareta eierorganets kontrollfunksjon overfor styret.

I et konsern der et datterselskap er underlagt selvkostregime og et datterselskap bedriver konkurransevirkosomhet, samtidig som det deles på de administrative støttefunksjoner, er det hensiktsmessig å skape avstand mellom styret i morselskapet og styret i datterselskapene som vil underbygge datterselskapenes uavhengighet. Noe som er hensikten bak en konsernmodell.

Det vil si at for å sikre tydelig og klare beslutnings- og ansvarslinjer bør ikke et styre i et eget rettssubjekt (datterselskap) som skal stå til ansvar for sine eiere, et annet rettssubjekt (morselskap) være en og samme personer som sitter i begge styrene.

Som hovedregel skal ikke mer enn 50 % av styremedlemmer i konsernstyre sitte i datterselskapets styre.

Konsernleder kan være representert i datterselskapets styre.

Valg av styre

For kommunale foretak skal styret, herunder styrets leder og nestleder, velges av bystyret selv. Bystyrets valgmyndighet kan ikke delegeres. For aksjeselskaper og interkommunale selskap skal det anvendes valgkomité ved oppnevning av styrer.

Hovedregelen i lovgivning tilsier at styremedlemmer velges for 2 år, maks 4 år. For å sikre kontinuitet og videreføring av kompetanse i selskapene er det hensiktsmessig med overlappende valgperiode for ulike styremedlemmer. I praksis betyr det at hvert andre år bør halvparten av styremedlemmene byttes ut.

Det anbefales videre at ordningen med numerisk vara skal ligge til grunn for oppnevningen av vararepresentanter til styrene. 1 varamedlem bør videre innkalles til styremøtene selv om det ikke er meldt forfall, for å sikre at varamedlemmer oppnår kompetanse og erfaring som er nødvendig når de skal behandle styresaker med det samme personlige ansvaret som faste medlemmer. Varamedlemmer bør inviteres til et styremøte i året og relevante seminarer/møter.

Godtgjøring til styret

Godtgjørelse til styret bør utformes slik at den fremmer verdiskapningen i selskapene og fremstår som rimelig ut i fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet. Styrets godtgjøring bør ligge på et moderat nivå og se hen til den alminnelige lønns- og prisutviklingen i samfunnet når den er oppe til justering.

I aksjeselskapene og de interkommunale selskapene er det hhv. generalforsamling og representantskap som årlig tar stilling til godtgjørelsens størrelse. Styregodtgjørelse for de kommunale foretakene fastsettes av bystyret.

Alle med styreverv i selskaper og foretak der Trondheim kommune har eierskap skal registrere vervene på www.styrevervregister.no.

Kommunen skal medvirke til å hindre kryssubsidiering mellom skjermet virksomhet og konkurranseutsatt virksomhet i kommunalt regi.

Uavhengig av om kommunen velger å organisere virksomhet som foretak, IKS eller aksjeselskap, så er konkurransereglene og forbudet om kryssubsidiering problemstillinger som må ivaretas hvis selskapene driver virksomhet som er i konkurranse med private selskap.

I situasjoner der offentlige selskap driver virksomhet som ikke er konkurranseutsatt, og samtidig virksomhet som er i konkurranse med private selskap, er det ikke uvanlig at det kan oppstå usikkerhet i markedet om hvorvidt konkurransen skjer på like vilkår. For å hindre brudd på konkurransereglene bør offentlig virksomhet som er i konkurranse med privat virksomhet, skilles ut i en egen juridisk enhet, som styremessig, ledelsesmessig og personalmessig og funksjonelt er atskilt fra den skjermede virksomheten. En konsernorganisering, slik Trondheim kommune i dag har valgt for TRV, er et virkemiddel for å redusere muligheten for/mistanke om kryssubsidiering mellom skjermet og konkurranseutsatt virksomhet.

Trondheim kommune vil i eierstrategien til selskap som driver både skjermet virksomhet og virksomhet som er i konkurranse med private selskap vurdere om det er et tilfredsstillende skille mellom de to virksomhetene.

Samfunnsansvar

Selskap og foretak som Trondheim kommune har eierskap i skal ta samfunns- og miljøansvar, ut over det som er pålagt ved lov. Det forventes at alle selskaper og foretak tar samfunnsansvar og har utviklet egne holdninger til forhold som bl.a. etikk, forebygging av korrupsjon, miljø, likestilling og integrering. Bedrifter har en viktig samfunnsrolle og påvirker samfunnsutviklingen og nærmiljøet der de opererer og det er viktig at dette reflekteres i både styring og ledelse.

Kommunale foretak er som del av kommuneorganisasjonen og er dermed forpliktet til å følge føringene som Trondheim kommune har utarbeidet for sitt samfunnsansvar, herunder etiske retningslinjer, overordnet arbeidsgiverpolitikk, ulike miljøtiltak m.m.

For *Aksjeselskapene og Interkommunale selskapene* forventes det at styrene har innarbeidet samfunnsansvar og at dette er integrert i selskapets virksomhet og strategier.

Arbeidsgiverpolitikk, Trondheim kommunes arbeidsgiverpolitikk gir føringer for gjennomføring av konkrete tiltak innen HMS, lønnspolitikk, rekruttering, lederutvikling, mangfold og inkludering, kompetanseutvikling m.m. Kommunale foretak skal følge dette i sin helhet. Kommunen forutsetter at AS'er og IKS'er har en arbeidsgiverpolitikk i samsvar med lov og avtaleverk. Arbeidsgiverpolitikk vil fremkomme også i eierskapsmelding del 2, selskapspesifikke eierstrategiene, ved behov.

Miljø, Trondheim kommune forventer at selskapene tar miljøansvar. Selskapenes arbeid med miljøspørsmål må skje systematisk og dekke hele verdikjeden i virksomheten. Mål, gjennomføring og evaluering av miljøarbeidet må være klart angitt. Foretak og selskap skal være miljøsertifisert.

Etikk, Kommunens etiske retningslinjer uttrykker etiske normer for ansatte, folkevalgte og styrerepresentanter i kommunale foretak. Kommunen har blant annet utviklet rutiner som legger til rette for varsling av kritikkverdige forhold. Trondheim kommune forventer at de selskap som kommunen har eierinteresser i legger kommunens etiske normer og etiske problemstillinger til grunn for sitt arbeid på dette området.

Korrupsjon, Trondheim kommune forventer at selskaper kommunen har eierandel i har nulltoleranse for korrupsjon.

Skattepraksis

Trondheim kommune ønsker, ved utøvelse av sitt eierskap, å unngå uetisk skattepraksis og skatteunndragelse. Dette skal kommunen gjøre i dialog med de selskaper kommunen har direkte eierskap i. Kommunen skal, via sitt eierskap sørge for at kommunens direkte investeringer ikke skjer i selskaper som selv er registrert i skatteparadis, eller som benytter selskaper registrert i skatteparadis for å unndra skatt. Trondheim kommune skal som eier være en pådriver for åpenhet i styringen av sine selskaper.

De selskap kommunen har eierskap i, skal som et minimum følge de retningslinjer som følges av Statens pensjonsfond Utland og anbefalinger fra OECD i vurdering av disse forholdene. OECDs kartlegging av skatteparadis er et utgangspunkt for hva kommunen anser som et skatteparadis.

Det er viktig å sikre at selskapene og foretakene, samt eventuelle datterselskap av selskaper og foretak som kommunen har direkte eierskap i, praktiserer en god skattepraksis, og ikke bidrar til å uthule skattegrunnlaget i Norge eller i andre land. Dette bør tas inn i selskapenes eller foretakenes etiske retningslinjer.

Arbeidslivskriminalitet

Alle selskaper og foretak skal ta forholdsregler for å hindre arbeidslivskriminalitet. Å tillate useriøse aktører og kriminalitet i slike kontrakter har store konsekvenser, herunder underleverandører.

Arbeidslivskriminalitet undergraver rettferdig konkurranse og arbeidstakernes rettigheter.

Trondheim kommune som eier stiller derfor krav om følgende:

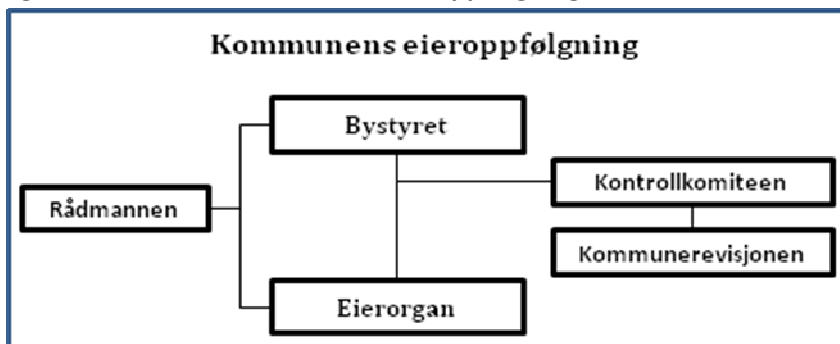
- Det skal være stilt krav til samfunnsansvar i innkjøp fra leverandører.
- Vurder hvilke anskaffelser som har høy risiko for å bli utsatt for arbeidslivskriminalitet.
- Still høye krav til leverandører og underleverandører i anskaffelser, slik at useriøse og kriminelle aktørene ikke får tilgang til kontraktene.
- Still krav om og følg opp at leverandør og underleverandører ikke har en relasjon til land som kan betegnes som skatteparadis.

Styret skal gi en samlet redegjørelse om samfunnsansvar i henhold til overnevnte punkter i en årsrapport som skal til eierorgan som en del av rapporteringen.

4 Eierskapsforvaltningen

Hovedformålet med eierskapsforvaltningen er å sikre en god utvikling for selskapene, langsiktig verdiskaping og god og forutsigbar styring, samt sørge for å følge opp vedtatt eierpolitikk og eierstrategier. Løpende eierskapsforvaltning innebærer regelmessig og formalisert kontakt mellom kommunen og selskapene/foretakene, sikre god rapportering på mål og forventninger, sikre gode prosesser ved gjennomføring av valg, strategiendringer med videre.

Figur 4-1 Trondheim kommunes eieroppfølging.

Bystyret

Bystyret er kommunens øverste myndighet med overordnet ansvar for den samlede virksomheten, og har av den grunn en sentral rolle i kommunens eierforvaltning. Kommuneloven og relevante særlover angir bystyrets ansvar og myndighet.

Bystyret skal;

- vedta kommunens eierpolitikk gjennom behandling av kommunens eiermelding
- vedta selskapsspesifikke eierstrategiene
- føre tilsyn og kontroll med forvaltningen av eierinteressene
- vedta kjøp og salg av aksjer
- vedta etablering og avvikling av alle typer selskaper
- gjennomføre styrevalg
- oppnevne representanter til eierorgan
- behandle saker av stor prinsipiell eller strategisk betydning

Eierorganet

Kommunen som eier skal fremme sine eierinteresser gjennom eierorganet. Bystyret er eierorgan for KF, formannskapet er eierorgan og generalforsamling for heleide AS, representantskapet er eierorgan for IKS.

Eierorganet skal;

- velge styremedlemmer
- vedta etablering og avvikling av datterselskap, uavhengig av selskapsform på morselskapet
- vedta investering i eierandeler i andre selskapsformer, uavhengig av selskapsform på morselskapet
- sikre at eiermelding og selskapsspesifikke eierstrategier følges opp av selskapsledelsen
- behandle enkeltsaker som i ulik grad er av stor strategisk og/eller prinsipiell karakter

Rådmannen

Rådmannen har en sentral rolle med hensyn til;

- saksforberede eiersaker som skal til politiske behandling
- fremme forslag til endring av eierskapspolitikken
- fremme forslag til selskapspesifikke eierstrategier
- utarbeide årlige eierberetningen
- jevnlig eiermøter med selskapsledelse
- samarbeid med andre eierkommuner og aktører

For foretak gjelder særskilt;

- rådmannen skal påse at sak fra foretakets styre som legges fram *for bystyret* er forsvarlig utredet, og at bystyrets vedtak blir iverksatt
- rådmannen kan instruere foretakets leder om at iverksettelsen av en sak utsettes til bystyret har behandlet den aktuelle saken
- rådmannen skal i saker som behandles i bystyret, gis anledning til å uttale seg før styret i foretaket treffer vedtak

Løpende håndtering av kommunens eierskap utføres av rådmannen. Rådmannen er ansvarlig for utvikling av rutiner og forvaltningen av disse.

Reglement for *Retningslinjer for utøvelse av eierskap*, vedtatt av bystyre i sak 118/11 den 29.9.2011, og *Reglement for heleide kommunale aksjeselskaper*, vedtatt i bystyret 29.1.2004, vil rådmannen komme tilbake til hvis det blir behov for endringer.

Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteen er ansvarlig for å føre løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen gjennom revisjon.

- Kommunerevisjonens gjennomfører selskapskontroll på oppdrag fra kontrollkomiteen.
- Selskapskontroll er todelt; en obligatorisk del som benevnes eierskapskontroll og utvidet eierskapskontroll (omfatter i tillegg forvaltningsrevisjon).
- Eierskapskontroll innebærer en vurdering av eierskapsutøvelsen og forhold knyttet til rapportering og informasjonsflyt fra et eierperspektiv, herunder en vurdering av om kommunen har etablert tilfredsstillende retningslinjer for utøvelsen av eierskapet. Utvidet eierskapskontroll inneholder i tillegg forvaltningsrevisjon som er vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut i fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Eierskapspolitikken vil således understøtte selskapskontrollene. Selskapskontrollene vil igjen bidra til å sikre at eierskapspolitikken implementeres i styringen og driften av selskapene.